

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

1ο
Διεθνές Συνέδριο

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Ελληνικά ως δεύτερη
ή ξένη γλώσσα

Πάτρα, 12 - 14 Ιουνίου 1998

Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο
Πανεπιστημίου Πατρών

Πάτρα 2015

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

1ο Διεθνές Συνέδριο
με κριτές

Η Ελληνική
ως
δεύτερη ή ξένη γλώσσα
Μια διαπολιτισμική προσέγγιση

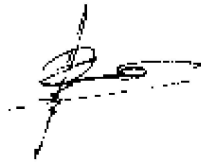
Πάτρα, 12-14 Ιουνίου 1998

Σειρά:
Πρακτικά Συνεδρίων 3

1η έκδοση (έντυπη)
Πάτρα 1999

2η έκδοση (ηλεκτρονική)
Πάτρα 2015

Όλα τα αντίγραφα υπογράφονται από τον κάτοχο του copyright.

Copyright ©: Παντελής Γεωργογιάννης

Διεύθυνση: Αντωνίου Οικονόμου 8, 26504 Άγιος Βασίλειος, Πάτρα
Τηλ: +30 6944346420
<http://www.georgogiannis.gr>
E-mail: pantelis.georgogiannis@gmail.com

Τίτλος : Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση

1η έκδοση: Πάτρα 1999 (έντυπη)
2η έκδοση: Πάτρα 2015 (ηλεκτρονική)

Επιμέλεια μορφοποίησης κειμένων:

Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας, ΜΔΕ στις Επιστήμες της Αγωγής, Υπ. Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών, Συνεργάτης Ελεύθερου Πανεπιστημίου Πολιτών
Αντωνοκοπούλου Βασιλική, Πτυχιούχος Φιλολογίας ΑΕΙ Πάτρας, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας στην Διδακτική Γλώσσας και Λογοτεχνίας

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία - σελιδοποίηση:

Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας, ΜΔΕ στις Επιστήμες της Αγωγής, Υπ. Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών, Συνεργάτης Ελεύθερου Πανεπιστημίου Πολιτών
Αντωνοκοπούλου Βασιλική, Πτυχιούχος Φιλολογίας ΑΕΙ Πάτρας, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας στην Διδακτική Γλώσσας και Λογοτεχνίας

ISBN: 978-618-82287-5-7

σ.σ. 442, σχήμα 17,5 X 25 εκ.

Όλα τα κείμενα δημοσιεύονται με ευθύνη των συγγραφέων τους

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε άλλο μέσο, χωρίς σχετική άδεια του κατόχου του Copyright.

Επιστημονική Επιτροπή Κριτών

Παπάς Αθανάσιος, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών
Μπουζάκης Σήφης, Καθηγητής, Κοσμήτορας Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών
Πανεπιστημίου Πατρών
Καυάλης Γεώργιος, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Ματθαίου Δημήτριος, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών
Τριλιανός Αθανάσιος, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών
Βεργίδης Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Σκούρτου Ελένη, Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος: Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Α΄ Αντιπρόεδρος: Κρίβας Σπυρίδων, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Β΄ Αντιπρόεδρος: Κατσίλλης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Γ΄ Αντιπρόεδρος: Παπαχρήστος Κωνσταντίνος, Εκπαιδευτικός, Συμβουλευτικός Παιδαγωγός, Ακαδημία
Dillingen, Ο.Δ.Γ.
Ταμίας: Κόκκινος Λάμπρος, Τελειόφοιτος Τμήματος Ηλεκτρολόγων-Μηχανικών και Τεχνολογίας
Υπολογιστών
Γραμματέας: Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων Τ.Ε.Ι. Πάτρας
Μέλος: Σπινθουράκη Αθηνά, Διδάκτωρ Πολυπολιτισμικής - Πολυγλωσσικής Εκπαίδευσης - Λέκτορας (π.δ.
407/1980)
Μέλος: Καραγιάννης Θωμάς, Πρόεδρος Συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Αχαΐας
Μέλος: Ματούλας Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος - Πρόεδρος Ι.Τ.Σ.Μ.Ε.Χ. (Ινστιτούτο Τσιγγάνικων Μελετών
- ελληνικού χώρου)
Μέλος: Βασιλοπούλου Παναγιώτα, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Μέλος: Αλμπάνη Βασιλική, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Μέλος: Γουρουτιδου Σοφία, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Μέλος: Λελετζή Βασιλική, Εκπαιδευτικός

Στην οργάνωση του Συνεδρίου συμμετέχουν επίσης

Τερέζης Χρήστος, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Κατσίλλης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Καπράλος Ιωάννης, Πρόεδρος Ν.Ε. Πολιτισμού, Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού Αχαΐας
Χαραλαμπίδης Βασίλειος, Πρόην Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Γιαννίκας Θανάσης, Εκπαιδευτικός
Σίδηρης Δημήτρης, Υποψήφιος Διδάκτωρ
Σπαντιδάκης Γιάννης, Υποψήφιος Διδάκτωρ
Μερχωβίτης Γιάννης, Εκπαιδευτικός, Συμβ. Παιδαγωγός, Ακαδημία Dillington, Ο.Δ.Γ.
Σκαλιάπας Γιώργος, Υποψήφιος Διδάκτωρ
Οικονόμου Γιώργος, Υποψήφιος Διδάκτωρ
Παπουλίδης Γεώργιος, Εκπαιδευτικός
Πανταζοπούλου Μαρία, Εκπαιδευτικός, Συμβ. Παιδαγωγός, Ακαδημία Dillington, Ο.Δ.Γ.
Ζούκης Νίκος, Εκπαιδευτικός
Αργυροπούλου Χριστίνα, Δρ. Φιλολογίας
Νικολιά Μαρία, Εκπαιδευτικός

Γραμματεία

Βασιλοπούλου Παναγιώτα, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Αλμπάνη Βασιλική, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Γουρουτιδου Σοφία, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών

Ντίλιου Αργυρούλα, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Λιακοπούλου Φωτεινή, Εκπαιδευτικός ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Τσότα Μαργαρίτα, Μεταπτυχιακός Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Παναγιωτακοπούλου Μαρία, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Χριστοπούλου Αναστασία, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Αναστασοπούλου Νικολίτσα, Φιλολόγος ΚΕ.Δ.ΕΚ. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Κουράνου Μαρία, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Βούλγαρη Αγγελική, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Φερεντίνου Ευαγγελία, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Λιακοπούλου Άννα, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Σταθοπούλου Αγγελική, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Μιχαλοπούλου Κωνσταντίνα, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Κοσμά Ελευθερία, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Ντόγκα Φίλη, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Γκολώνη Βάσω, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών
Κλάμης Ηλίας, Φοιτητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών

Δακτυλογραφήσεις

Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων

Βιντεοκάλυψη – Φωτογραφία

Κόκκινος Λάμπρος, Τελειόφοιτος Τμήματος Ηλεκτρολόγων - Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών

*Αφιερώνεται στη μνήμη
των αποσπασμένων εκπαιδευτικών
στο Πανεπιστήμιο Συμφερούπολης:*

***Πασγάλη Μαυριγόπουλου
Γεωργίας Τσιακμάκη***

*που χάθηκαν άδικα
στο αεροπορικό δυστύχημα
του Γιάκοβλεφ στα Πιέρια Όρη
το Δεκέμβριο του 1997.*

Περιεχόμενα

Πρόλογος	13
Πρόλογος ηλεκτρονικής έκδοσης	15
Πανηγυρική Συνεδρία	17
Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης	23
Προβλήματα διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας από την άποψη της φωνητικής πτυχής	25
<i>Ζύμωφ Δημήτρης, Διδάκτωρ Φιλολογίας, Κρατικό Γλωσσολογικό Πανεπιστήμιο Πατιγκόρσκ</i>	
Επικοινωνιακού τύπου ασκήσεις για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας	31
<i>Ιορδανίδου Άννα, Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών Γαλανόπουλος Γιάννης, Μεταπτυχιακός</i>	
Οι μέθοδοι και τα υλικά που χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στο Πανεπιστήμιο “Αγ. Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου”	39
<i>Ρούμπος Δημήτριος, Βοηθός Καθηγητής Πανεπιστημίου “Αγ. Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου” Ρικέφσκι Ρούμεν, Καθηγητής Πανεπιστημίου “Αγ. Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου” Βλάντοφ Βλαντιμίρ, Καθηγητής Πανεπιστημίου “Αγ. Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου”</i>	
Παράμετροι συγγραφής διδακτικού υλικού της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας	41
<i>Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Πατρών</i>	
Η διδασκαλία της ελληνικής στο Δημοτικό Σχολείο ως ξένης γλώσσας	

με τη χρήση των πολυμέσων: Μια διδακτική προσέγγιση	53
<i>Τριλιανός Θανάσης, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών</i>	
Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας σε μη ελληνόφωνους μαθητές	59
<i>Χατζησαββίδης Σωφρόνης, Αναπληρωτής Καθηγητής – Πρόεδρος Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Φλώρινας – Α.Π.Θ.</i>	
Η διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου. Περιεχόμενο και προβλήματα	66
<i>Μπακάνου Χριστίνα, Καθηγήτρια Νεοελληνικής γλώσσας Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου, Τμήμα Κλασικής Φιλολογίας</i>	
Μεθοδολογικές αρχές και δομή των βιβλίων της διδακτικής σειράς “Πες το ελληνικά”	73
<i>Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών Αλμπάνη Βασιλική, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Βασιλοπούλου Παναγιώτα, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Γουρουτίδου Σοφία, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ.</i>	
Η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην Τσεχική Δημοκρατία	77
<i>Τζανετάκη Γιαννούλα, Καθηγήτρια Κρατικής Σχολής Ξένων Γλωσσών Πράγας, Τμήμα Μεσογειακών και Ανατολικών Γλωσσών</i>	
Θεωρητική και διδακτική προσέγγιση της σειράς «ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα»	81
<i>Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών – Διευθυντής ΚΕ.Δ.ΕΚ. Βασιλοπούλου Παναγιώτα, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών Αλμπάνη Βασιλική, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών</i>	
Παρέμβαση γλωσσικών ιδιωμάτων στην εκμάθηση της νέας ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.*	85
<i>Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών – Διευθυντής ΚΕ.Δ.ΕΚ. Γουρουτίδου Σοφία, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών Τσώτα Μαργαρίτα, Φιλολόγος, MSc</i>	
Μεθοδολογικές αρχές των συστατικών μερών της διδακτικής σειράς “Πες το ελληνικά”	90
<i>Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών – Διευθυντής ΚΕ.Δ.ΕΚ. Γουρουτίδου Σοφία, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών Αλμπάνη Βασιλική, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών Βασιλοπούλου Παναγιώτα, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών</i>	

Ανάλυση των συστατικών μερών της διδακτικής σειράς “ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα” 92

Αλμπάνη Βασιλική, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών

Σπινθουράκη Αθηνά, Διδάκτωρ Πολυπολιτισμικής-Πολυγλωσσικής Εκπαίδευσης – Λέκτορας (π.δ. 407/1980)

Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών – Διευθυντής ΚΕ.Δ.ΕΚ.

Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό 95

Επιλογή στόχων και διδακτικού υλικού για το μάθημα μητρικής γλώσσας στη Γερμανία 97

Ναπολέων Γιωτίτσας, Ειδικός σύμβουλος για το Μάθημα Μητρικής Γλώσσας “Ελληνικά” στο Υπουργείο Παιδείας της Έσσης-Γερμανίας

Εισαγωγικό σημείωμα για τις νεοελληνικές σπουδές στη Σλοβακία 112

Gruskova Jana

Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Δημοκρατία της Τσεχίας 113

Φρανκ-Σγουρδαίου Αικατερίνη, Δρ., Λέκτορας Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Μάσσαρχ - Μπρνο

Πώς μια λεγόμενη “νεκρή γλώσσα” λειτουργεί αποφασιστικά υπέρ της διάδοσης της “ζωντανής” εκδοχής της: η περίπτωση των αρχαίων ελληνικών σαν κίνητρο ανάπτυξης της νέας ελληνικής σαν ξένης γλώσσας 116

Παπαγιαννοπούλου Ευδοκία, Ιστορικός-Φιλολόγος, Λέκτορας στη Σχολή Διεθνών Διεργμηνέων του Πανεπιστημίου της Μονς

Προβλήματα στη διαπολιτισμική αγωγή σε μαθητές ελληνικής καταγωγής στην Αυστραλία 122

Κυπριανού Κύπρος, Project Officer – Υπουργείο Παιδείας Βικτώριας – Τμήμα Ξένων Γλωσσών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, Διευθυντής Σχολείων Μητρικής Γλώσσας ελληνορθόδοξης Κοινότητας Μελβούρνης και Βικτώριας

Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην Αλβανία 125

Καμάλης Γεώργιος, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Εμπειρίες από τη διδασκαλία των νεοελληνικών σε Φινλανδούς φοιτητές 130

Korhonen Jussi, Λέκτορας των νεοελληνικών, Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι

Η ελληνική γλώσσα στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία 135

Κότκοφ Σέργιος, Εκπαιδευτικός ελληνικής Γλώσσας, Κρατικό Πανεπιστήμιο Κουμπάν – Κρασνοντάρ, Τμήμα Ξένων Γλωσσών

Η ελληνική γλώσσα στην υποχρεωτική και την ανώτατη εκπαίδευση στην περιοχή της Μαριούπολης της Ουκρανίας 140

Μάρτης Ναταλία, Φιλολόγος, Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Σπουδών Μαριούπολης

Η ιστορική εξέλιξη της ελληνικής εκπαίδευσης στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70	143
<i>Καναβάκης Μιχάλης, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων</i>	
Η διδασκαλία της νεοελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας στην ειδικότητα “Εφαρμοσμένη γλωσσολογία” της Φιλολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αγ. Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου Βουλγαρίας	155
<i>Βλάντοφ Βλαντιμίρ, Καθηγητής Πανεπιστημίου “Αγ. Αγ. Κύριλλου και Μεθόδιου” Ρικέφσκι Ρούμεν, Καθηγητής Πανεπιστημίου “Αγ. Αγ. Κύριλλου και Μεθόδιου” Ρούμπος Δημήτριος, Βοηθός Καθηγητής Πανεπιστημίου “Αγ. Αγ. Κύριλλου και Μεθόδιου”</i>	
Λέγοντας τα πράγματα με το όνομά τους: Όλα όσα πάντα ήθελες να μάθεις για τη διδασκαλία της ελληνικής στον Καναδά αλλά φοβόσουν να ρωτήσεις	160
<i>Μιχάλης Βιτόπουλος, Δρ. (Ph.D, M.A. M. Ed, H.B.A, B.Ed) York University, Atkinson College, Toronto – Canada</i>	
Διεθνής συνεργασία στον Τομέα της Παιδείας	168
<i>Σγάρτσου Μελοπομένη, Τμηματάρχης Διεύθυνσης Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων</i>	
Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο Πανεπιστήμιο Βελιγραδίου	171
<i>Πόποβιτς Περσεφόνη, Λέκτορας, Φιλολογική Σχολή Πανεπιστημίου Βελιγραδίου, Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών</i>	
Διγλωσσία και δίγλωσση εκπαίδευση	177
Το φαινόμενο της Διγλωσσίας και η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα	179
<i>Σκούρτου Ελένη, Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αιγαίου</i>	
Η απόκτηση μιας δεύτερης γλώσσας κατά την παιδική ηλικία: Πορίσματα διεθνών ερευνών και μελετών	184
<i>Τριάρχη-Herrmann Βασιλεία, Δρ., Καθηγήτρια Ακαδημίας Dillingen, Επιστημονική συνεργάτης του Πανεπιστημίου Μονάχου, Τμήμα Μετεκπαίδευσης Ελλήνων Εκπαιδευτικών</i>	
Διγλωσσία και διαπολιτισμικότητα: συγκλίσεις και αποκλίσεις	206
<i>Καραντζόλα Ελένη, Διδάκτωρ, Ερευνήτρια Τμήματος Γλωσσολογίας Κέντρου ελληνικής Γλώσσας</i>	
Εκπαίδευση τσιγγανοπαίδων	211
Επισημάνσεις για τη βελτίωση της εκπαίδευσης των τσιγγανοπαίδων	213
<i>Δεσύλλας Αντώνης Σ., Γραμματέας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν.Α. Κέρκυρας - Ν.Ε.Α.Ε.</i>	

- Θεωρητική παρουσίαση δειγματικής διδασκαλίας από τη διδακτική σειρά “Ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα” σε διδασκόμενους γνωρίζοντας την ελληνική γλώσσα.** 216
*Βασιλοπούλου Παναγιώτα, Φιλόλογος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ.
Γουρουτίδου Σοφία, Φιλόλογος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ.
Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών*
- Η Ν.Ε.Λ.Ε. Αχαΐας και η σχολική ένταξη των τσιγγανόπαιδων στην Κ. Αχαΐα** 218
Μαντζούνη Ευαγγελία, Υπεύθυνη Προγραμμάτων Κοινωνικού Αποκλεισμού Ν.Ε.Λ.Ε. Αχαΐας – Νομαρχιακό Κ.Ε.Κ.
- Επίδοση τσιγγανόπαιδων στη γλώσσα. Ερευνητικά δεδομένα. Περίπτωση Ζεφυρίου Α. Λιοσίων** 223
*Βουλτσίδης Παντελής, Ινστιτούτο Τσιγγάνικων Μελετών ελληνικού Χώρου (Ι.ΤΣ.Μ.Ε.Χ.)
Γιοβανίτης Αριστείδης, Ινστιτούτο Τσιγγάνικων Μελετών ελληνικού Χώρου (Ι.ΤΣ.Μ.Ε.Χ.)*
- Διδακτικό υλικό των τάξεων με τσιγγανόπαιδες. Παρουσίαση βιβλίου** 228
*Σωτηρόπουλος Παναγιώτης, Ινστιτούτο Τσιγγάνικων Μελετών ελληνικού Χώρου (Ι.ΤΣ.Μ.Ε.Χ.)
Ματούλας Γεώργιος, Ινστιτούτο Τσιγγάνικων Μελετών ελληνικού Χώρου (Ι.ΤΣ.Μ.Ε.Χ.)*
- Διαπολιτισμική ή Εργατική Διεθνιστική Εκπαίδευση για τον Εκπαιδευτικό Αποκλεισμό των Τσιγγανόπουλων;** 232
Ντούσας Δημήτρης, Εκπαιδευτικός
- Η ελληνική γλώσσα στην εκπαίδευση του εξωτερικού** 239
- Η σχέση με τη γλώσσα** 241
Παναγιωτίδου Μερσίνα, Αποσπασμένη Νηπιαγωγός
- Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στη Μ. Βρετανία: Πρόκληση για μια διαπολιτισμική προσέγγιση** 258
*Καρατζιά-Σταυλιώτη Ελένη, Αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών
Αρβανιτάκης Νικόλαος Α., Διευθυντής 7/θέσιου Δημοτικού Σχολείου Ζακύνθου*
- Θεωρητική παρουσίαση δειγματικής διδασκαλίας από τη διδακτική σειρά “Ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα” σε διδασκόμενους μη γνωρίζοντας την ελληνική γλώσσα** 262
*Αλμπάνη Βασιλική, Φιλόλογος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών
Ντίλιου Αργυρούλα, Φιλόλογος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών
Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών – Διευθυντής ΚΕ.Δ.ΕΚ.*

Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στα ευρωπαϊκά σχολεία. Εμπειρία ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης από Αυστραλία 264

Αργυροπούλου Χριστίνα, Δρ. Φιλολογίας, Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών

Η ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Γερμανία. Η περίπτωση του κρατιδίου της Βαυαρίας – Εθνοκεντρισμός ή Διαπολιτισμικότητα; 274

Παπαχρήστος Κώστας, Συμβουλευτικός Παιδαγωγός, αποσπασμένος δάσκαλος στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών

Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο Detroit, Michigan 289

Ρούσσου Θωμαΐς, Καθηγήτρια Αγγλικής - Πρώην Καθηγήτρια ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στο Πανεπιστήμιο Wayne, Det. Mi. Η.Π.Α.

Από την τεχνοκεντρική ευφορία στη διαμόρφωση επιστημονικών προτεραιοτήτων για τη γόνιμη αξιοποίηση των υπολογιστών στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης

Κουτσογιάννης Δημήτριος, Αποσπασμένος Εκπαιδευτικός, Φιλοσοφική Σχολή Α.Π.Θ.

Η εκπαίδευση παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα 327

Εναλλακτικές μέθοδοι βελτίωσης του γλωσσικού επιπέδου των παλινοστούντων από την πρώην Σοβιετική Ένωση μέσα από τη Μουσειακή Αγωγή. Η δράση του Μαρασλείου Δ.Δ.Ε. 329

Νικολάου Γιώργος, Δάσκαλος - Καθηγητής Μαρασλείου Δ.Δ.Ε. - Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών

“Αστερίας” Μια νέα μέθοδος εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε ξενόγλωσσα παιδιά 6 έως 11 ετών 339

Γεωργαντζή Ευαγγελία, Φιλολόγος - Καθηγήτρια ελληνικής Γλώσσας ως Ξένης, Συγγραφέας

Δυσκολίες στη μάθηση των μαθητών από την πρώην Σοβιετική Ένωση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: αποτελέσματα έρευνας 345

Παλαιολόγου Νεκταρία, Εκπαιδευτικός – Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

Θεωρητική παρουσίαση δειγματικής διδασκαλίας από τη διδακτική σειρά “Πες το ελληνικά” σε μαθητές μη γνωρίζοντες την ελληνική γλώσσα 355

Ντίλιου Αργυρούλα, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ. Πανεπιστημίου Πατρών

Καλλιβοκά Γαρφαλιά, Εκπαιδευτικός

Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών - Διευθυντής ΚΕ.Δ.ΕΚ.

Ομογενείς μαθητές στην Α΄ Γυμνασίου με αδυναμία κατανόησης της ελληνικής γλώσσας: Γιατί το εκπαιδευτικό μας σύστημα δεν μπορεί να τους βοηθήσει; 359

Καραγεώργου-Κουρτζή Όλγα, Εκπαιδευτικός – Καθηγήτρια Μέσης Εκπαίδευσης – Υποψήφια Διδάκτωρ Ιστορίας

Σπινθουράκη Αθηνά, Διδάκτωρ Πολυπολιτισμικής – Πολυγλωσσικής Εκπαίδευσης – Λέκτορας (π.δ. 407/1980)

Φιλογλωσσία: Πρόγραμμα διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας με πολυμέσα και σύγχρονα εργαλεία γλωσσικής τεχνολογίας 365
Χαραλαμποπούλου Φ., Αντωνάτος Ν., Σταϊνχάουερ Γ., Καραγιάννης Γ., Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου (ΙΕΛ)

Προγράμματα Ελληνικής γλώσσας-επαγγελματικής κατάρτισης, σε παλιννοστούντες Ποντίους από τη Σοβιετική Ένωση και ανάπτυξη διδακτικού υλικού 368
Γιαννοπούλου Ευαγγελία, Διευθύντρια Κατάρτισης του Νομαρχιακού Κ.Ε.Κ. Αχαΐας-Ν.Ε.Α.Ε.

Διγλωσσία και Διαπολιτισμικότητα 387

Διγλωσσία και διαπολιτισμικότητα: Η διαμόρφωση δι-πολιτισμικής ταυτότητας 389
Γουδήρας Δημήτρης Β., Πρόην Διευθυντής ελληνικού Λυκείου στη Γερμανία, Ειδικός Επιστήμων Α.Π.Θ. – Τομέας Παιδαγωγικής

Ομογενείς, παλιννοστούντες: Γλώσσα και πολιτισμός. Η πολιτισμική πραγματικότητα ως σημείο αναφοράς της γλωσσικής διδασκαλίας 405
*Καλιού Μαρία, Υπεύθυνη Προγραμμάτων Ν.Ε.Α.Ε. Θεσσαλονίκης
Γλαρούδη Αναστασία, Επιμορφώτρια Ν.Ε.Α.Ε. Θεσσαλονίκης
Παπαπαναγιώτου Παναγιώτης, Γραμματέας Ν.Ε.Α.Ε. Θεσσαλονίκης*

Ελληνική φωνητική: Δυσκολίες σχετικά με την προφορά που αντιμετωπίζουν οι Γαλλόφωνοι κατά την εκμάθηση της ελληνικής 415
Ματσούκη Μαρία, Ε.Ε.Π. - Επίκουρος Καθηγήτρια Γαλλικών, Τ.Ε.Ι. Πάτρας

Θεωρητική παρουσία δειγματικής διδασκαλίας από τη διδακτική σειρά “Πες το ελληνικά” σε μαθητές γνωρίζοντες την ελληνική γλώσσα 419
*Αβραμοπούλου Μαργαρίτα, Εκπαιδευτικός
Γουρουτίδου Σοφία, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ.
Πανεπιστημίου Πατρών
Γεωργογιάννης Παντελής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
– Διευθυντής ΚΕ.Δ.ΕΚ.*

Πρόλογος

Το Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Δ.ΕΚ.), μετά τα διεθνή συνέδρια που έχει οργανώσει, όπως το 1ο Συνέδριο Ελλάδας και Δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης (Σεπτέμβριος 1993) και το 1ο Διαβαλκανικό Συνέδριο με θέμα “Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία” (Μάιος 1996) και τις εμπειρίες του στο θέμα της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, διαπίστωσε ότι υπήρχε επιτακτική ανάγκη για αλληλοπληροφόρηση στο χώρο της έρευνας και της εμπειρίας αναφορικά με τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.

ια το λόγο αυτό το ΚΕ.Δ.ΕΚ. αποφάσισε την οργάνωση διεθνούς συνεδρίου με θέμα “Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση”.

Η ανταπόκριση των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων από την Ελλάδα και το εξωτερικό μάς δικαιώσε τόσο για την επιλογή μας όσο και για τις επιστημονικές εργασίες και συζητήσεις υψηλού επιπέδου που αναπτύχθηκαν κατά τις εργασίες του συνεδρίου.

Οι εισηγήσεις και οι συζητήσεις εκδίδονται σε δύο τόμους με τίτλο:

- α. “Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση” - Πρακτικά Τόμος Ι - Συνεδρίες, και
- β. “Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση” - Πρακτικά Τόμος ΙΙ - Ομάδες εργασίας.

Ο πρώτος τόμος περιλαμβάνει τις εισηγήσεις και τις συζητήσεις που έγιναν στις συνεδρίες της ολομέλειας και στη συνεδρία με αφίσα, ενώ ο δεύτερος τις εισηγήσεις και τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στις ομάδες εργασίας.

Στο συνέδριο αναδείχτηκε ως επιτακτική η ανάγκη της μόνιμης τέλεσης του συνεδρίου στο Πανεπιστήμιο Πατρών, με άμεσο στόχο την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών αλλά και Υπηρεσιών σε θέματα που αφορούν στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας και την προώθησή της σε παγκόσμιο

επίπεδο, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η προσφορά τόσο στους ομογενείς του εξωτερικού και τους αλλοδαπούς που θέλουν να μάθουν την ελληνική γλώσσα όσο και στους παλινοστούντες και τους αλλοδαπούς που εγκαθίστανται στην Ελλάδα.

Η ολομέλεια της στρογγυλής τράπεζας κατά τη συζήτηση των εργασιών βρήκε τους συνέδρους ικανοποιημένους τόσο με τον πλούσιο προβληματισμό που αναπτύχθηκε όσο και με την πρόθεση του ΚΕ.Δ.ΕΚ. να οργανώσει το 2ο Συνέδριο τον Ιούλιο του 1999.

Η Οργανωτική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά τους:

1. Υπουργείο Παιδείας - Διεύθυνση Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας.
2. Υφυπουργείο Αθλητισμού - ΟΠΑΠ.
3. Πανεπιστήμιο Πατρών - Επιτροπή Ερευνών

για την οικονομική τους ενίσχυση και τη στήριξη του συνεδρίου. Ευχόμαστε και στο μέλλον να στηρίζουν παρόμοιες προσπάθειες που προσβλέπουν στη διάδοση και την αναβάθμιση της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.

Παντελής Γεωργογιάννης
Αναπλ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής

Πρόλογος

ηλεκτρονικής έκδοσης

Οι κοσμογονικές αλλαγές που συνέβησαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 στο χώρο της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης με την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού και του τείχους του Βερολίνου, ανέδειξαν την απουσία επιστημονικής αλλά και κάθε μορφής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ του δυτικού κόσμου με τις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Μέχρι την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού η επικοινωνία ήταν περιορισμένη σε επίπεδο πρεσβειών των κρατών και μερικών εμπορικών συμφωνιών, ενώ ήταν σχεδόν ανύπαρκτη μεταξύ των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Η Ελλάδα, λόγω της ιστορίας της και της γεωγραφικής της θέσης, αλλά και ως μέλος της νεοϊδρυθείσας τότε Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελούσε για τις χώρες του ανατολικού μπλοκ τη χώρα πρόσβασης προς το δυτικό κόσμο.

Οι δεδομένες συνθήκες της εποχής, λοιπόν, αποτελούσαν μια πολύ ευνοϊκή χρονική συγκυρία και μια ευκαιρία για την χώρα μας να αναπτύξει και να διαμορφώσει τις σχέσεις και την επικοινωνία της με τις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και κατ' επέκταση να διαδραματίσει το δικό της ιστορικό ρόλο στις σχέσεις Ανατολής – Δύσης.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, το Σεπτέμβριο του 1993 ως Επίκουρος Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών και Διευθυντής της Μονάδας Εργαστηρίου Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας και Αγωγής (ΜΕΔΕΑ) του ίδιου τμήματος, έθεσα τη βάση ενός συνεδριακού θεσμού με την οργάνωση του 1^{ου} Συνεδρίου Ελλάδας και Δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης με θέμα «Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία» και τη συμμετοχή επιστημόνων και πολιτικών και από τις δύο πλευρές. Στόχος του συνεδρίου ήταν να τεθούν οι βάσεις για την ανάπτυξη μιας πολιτισμικής αλλά και πολιτικής επικοινωνίας της Ελλάδας με τις χώρες των δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και να αναδειχθεί ο ελληνισμός που ζούσε σε αυτές.

Ο συνεδριακός αυτός θεσμός, διευρύνοντας τους στόχους του, τόσο ως προς τον γεωγραφικό προσανατολισμό, καθώς περιέλαβε στο πρόγραμμά του τον διεθνή

ελληνισμό, όσο και ως προς τα αντικείμενα, τα οποία συνεχώς διευρύνονταν, συνεχίζεται μέχρι σήμερα και αριθμεί συνολικά 39 διοργανώσεις. Είναι ο μοναδικός που καταγράφει την πορεία και την εξέλιξη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και εκπαίδευσης, της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς και του επιστημονικού διαπολιτισμικού διαλόγου από την εμφάνισή του στην Ελλάδα μέχρι σήμερα.

Από τις έρευνες, τις ανακοινώσεις και τις συζητήσεις Ελλήνων και διεθνών επιστημόνων και ερευνητών κατά τη διάρκεια των διοργανώσεων, γεννήθηκαν ιδέες και προέκυψαν προτάσεις, με σημαντικά οφέλη για τον εκπαιδευτικό και πανεπιστημιακό κόσμο αλλά και για τη διαμόρφωση εθνικών εκπαιδευτικών πολιτικών.

Το έργο αυτό που ξεκίνησε το 1993 και συνεχίστηκε μέχρι το 2013 στα πλαίσια καταρχήν της ΜΕΔΕΑ και στη συνέχεια του Κέντρου Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών, συνεχίζεται μέσω του Ινστιτούτου Πολιτισμού, Δημοκρατίας και Εκπαίδευσης (ΠΠΟΔΕ).

Καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδριακού θεσμού, το παραχθέν υλικό υπό τη μορφή πρακτικών, χορηγούταν μόνο στους εισηγητές και τους ακροατές, αρχικά σε έντυπη μορφή και τα τελευταία χρόνια σε ηλεκτρονική. Όμως παρέμενε αποθηκευμένο στην προσωπική μου ιστοσελίδα <http://georgogiannis.gr>, άγνωστο και άβιοτο στο ευρύ κοινό, όπως άλλωστε τα περισσότερα πρακτικά συνεδρίων, με εξαίρεση την αναφορά του στην εργογραφία μου ως επιμελητή των εκδόσεων.

Θεώρησα, λοιπόν, ότι το υλικό αυτό είναι απαραίτητο και χρήσιμο για το σύγχρονο ερευνητή και συνεπώς οφείλει να γίνει προσιτό στην ελληνική και διεθνή επιστημονική κοινότητα. Για το λόγο αυτό, αποφάσισα την εκ νέου επεξεργασία, αναδιοργάνωση και ψηφιοποίηση του υλικού και την ανάρτησή του στο διαδίκτυο, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό μια ηλεκτρονική βιβλιοθήκη.

Έπειτα από επίπονες προσπάθειες, πολύ κόπο και περισσότερο εθελοντισμό των συνεργατών μου, τους οποίους ευχαριστώ πάρα πολύ, πραγματοποιήθηκε απαιτούμενη ηλεκτρονική επεξεργασία του συνολικού έργου του συνεδριακού θεσμού από την ίδρυσή του έως σήμερα. Αποτέλεσμα αυτής της επανεπεξεργασίας ήταν η δημιουργία ηλεκτρονικών τόμων πρακτικών με νέα εμφάνιση, σελιδοποίηση και εξώφυλλο και συνακόλουθα τη χορήγηση ISBN ηλεκτρονικής έκδοσης από την Εθνική Βιβλιοθήκη, ώστε να ολοκληρωθεί ο κύκλος της αναμόρφωσης και η ανάρτησή τους στο διαδίκτυο.

Παντελής Γεωργγιάννης, 2018